

GUJARAT TECHNOLOGICAL UNIVERSITY
DIPLOMA ENGINEERING –SEMESTER –II EXAMINATION – SUMMER 2015

Subject Code: 320004**Date:29/05 /2015****Subject Name: Fundamentals of Electrical Engineering****Time: 10:30 am to 1:00 pm****Total Marks: 70****Instructions:**

1. Attempt any five questions.
2. Make suitable assumptions wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks.
4. Each question carry equal marks (14 marks)

	(a) Define		07
Q.1	(a) Current (b) E.M.F. (c) M.M.F. (d) Resistance (e) Reluctance		
	(f) Electrical energy (g) Leakage factor		
	(b) (1) Compare magnetic and electric circuit.		04
	(2) State ohm's law & write the limitations of ohm's law.		03
Q.2	(a) (i) Define :		03
	(a) Specific Resistance, (b)Capacitive Reactance, (c) Reasonance		
	(ii) State Faraday's a Laws of Electromagnetic induction.		04
	(b) (i) Explain Fleming's left hand rule.		03
	(ii) State and explain the factors affecting the co-efficient of self inductance		04
OR			
	(b) Give the comparison of the squirrel cage induction motor with slip ring induction motor.		07
Q.3	(a) Define the following terms with reference to a.c. circuit.		07
	(1)R.M.S. value (2) Form Factor (3) Phase Difference (4) Peak Factor (5) Amplitude (6) Cycle (7) Time Period		
	(b) Derive the relationship between phase value and line value of voltage and current for three phase STAR connection.		07

OR

Q.3	(a)	Prove that current lags applied voltage by 90 degree for purely inductive circuit	07
	(b)	(i) Give Definitions of impedance, phase difference & power factor	03
		(ii) Draw vector diagram and waveforms of a.c.voltage & current when it passes through pure capacitor & R-L series circuit.	04
Q.4	(a)	Derive E.M.F. equation of transformer	07
	(b)	Explain working principle of D.C. Generator and list various types of D.C. Generator and their applications.	07
OR			
Q.4	(a)	Explain basic construction & working of single phase Transformer.	07
	(b)	Describe the speed control of D.C. Shunt motor	07
Q.5	(a)	Explain CRO and state its applications.	07
	(b)	Compare fuse, MCB & ELCB on the basis of working principle, advantages & disadvantages.	07
OR			
Q.5	(a)	What is Earthing ? Draw and Explain Plate Earthing.	07
	(b)	(i) Compare conductor, insulator & semiconductor on the basis of energy band diagrams.	04
		(ii) Draw the symbol of Diode, Transistor and SCR with necessary details.	03

*****

ગુજરાતી

પ્રશ્ન. ૧	અ	નીચેની વ્યાખ્યા આપો	07
		(1) કરન્ટ (2) ઈ.એમ.એફ (3) એમ.એમ.ફ. (4) અવરોધ (5) રીલકટન્સ	
		(6) ઇલેક્ટ્રિકલ એનર્જી (7) લીકેજ ફેક્ટર	
	બ	(i) એલેક્ટ્રીકલ અને મેગ્નેટીક સર્કીટ ની સરખામણી કરો.	04
		(ii) ઓહ્મસનો નિયમ લખો અને તેની મર્યાદાઓ જણાવો.	03

- પ્રશ્ન. ૨ અ (i) નીચેની વ્યાખ્યા આપો 03
(અ) રીલક્ટેન્સ , (બ) ઈલેક્ટ્રીક એનર્જી, (ડ) લિક્વિડ ફેક્ટર
(ii) ફેરેડેનાં ઈલેક્ટ્રોમેગ્નેટીક ઈન્ડક્શનનાં નિયમો લખો. 04

- બ (i) ફ્લેમીંગના ડાબા હાથ નો નિયમ સમજાવો. 07
(ii) સેલ્ફ ઈન્ડક્ટેન્સ ના ગુણાંક પર અસર કરતા વિવિધ પરીબળો સમજાવો.

અથવા

- બ સ્કવીરલ કેઝ ઈન્ડક્શન મોટર અને સ્લીપ રીંગ ઈન્ડક્શન મોટર ની સરખાણી કરો 07

- પ્રશ્ન. ૩ અ એ.સી. સરકીટ ના સન્ટર્ભમા નીચેના પદો ની વ્યાખ્યા આપો. 07

(1) આર.એમ.એસ. કિંમત (2) ફોર્મ ફેક્ટર (3) ફેઝ ડિફરન્સ (4) પીક ફેક્ટર (5) એમ્પ્લીટ્યુડ (6) સાયકલ (7) આવર્તકાળ

- બ ૩ ફેઝ સ્ટાર સીસ્ટમ માટે વોલ્ટેજ અને પ્રવાહની લાઈન કિંમત અને ફેઝ કિંમત વચ્ચેનો સંબંધ મેળવો. 07

અથવા

- પ્રશ્ન. ૩ અ સાબિત કરો કે જ્યારે શુદ્ધ ઈન્ડક્ટીવ સરકીટ ને એ.સી. વોલ્ટેજ સોર્સ સાથે જોડવામા આવે છે ત્યારે કરંટ એ વોલ્ટેજ કરતા 90 ડીગ્રી લેગીંગ હોય છે. 07

- બ (i) ઈમ્પીડન્સ, ફેઝ ડિફરન્સ અને પાવર ફેક્ટરની વ્યાખ્યા આપો. 03

(ii) પ્યોર કેપેસિટન્સ અને આર.એલ.સીરિઝ સર્કિટમાંથી પસાર થતા એ.સી. વોલ્ટેઝ અને કરંટના વેક્ટર ડાયાગ્રામ અને વેવફોર્મ દોરો. 04

- પ્રશ્ન. ૪ અ ટ્રાંસફોર્મરના ઈ.એમ.એફ. નુ સુત્ર મેળવો. 07

- બ ડી.સી. જનરેટરનો કાર્ય સિક્કાન્ત સમજાવો અને તેના વિવિધ પ્રકાર અને ઉપયોગો લખો. 07

અથવા

- પ્રશ્ન. ૪ અ સીંગલ ફેઝ ટ્રાન્સફોરમરની રચના અને કાર્ય સિધ્ધાંત સમજાવો. 07
- બ ડી.સી. શંટ મોટર ની સ્પીડ કંટ્રોલ વર્ણવો. 07
- પ્રશ્ન. ૫ અ CRO સમજાવો અને તેના ઉપયોગો લખો. 07
- બ કાર્ય સિધ્ધાંત , ફાયદા અને ગેરફાયદાના સંદર્ભમાં ફ્યુઝ , એમ.સી.બી. અને 07
ઈ.એલ.સી.બી. ની સરખામણી કરો.

અથવા

- પ્રશ્ન. ૫ અ અર્થીંગ એટલે શું ? પ્લેટ અર્થીંગ દોરો અને સમજાવો. 07
- બ (i) એનર્જી બેન્ડ ડાયાગ્રામના સંદર્ભમાં કન્ડક્ટર , ઈન્સ્યુલેટર અને સેમી 04
કન્ડક્ટરની સરખામણી કરો.
- (ii) ડાયોડ , ટ્રાન્ઝીસ્ટર અને એસ.સી.આર. ના સીમ્બોલ જરૂરી માહિતી સાથે દોરો. 03

*****